

jectivada, *many*, que tant abunda en la toponímia catalana. Emperò creyem a *mal* de major força expressiva.

Torrent-mal (paraula existent en diferents localitats de nostra terra),¹ val tant com dir lo *major dels torrents* del terme ò encontrada. Dintre d'aytal criteri se troben los noms de *mala* y *malilla*, que, en alguns jochs de naips, sol donarse a la carta de major valor, ço es, la que guanya ò mata a totes les altres.

Lo cim més dominant del Pirineu català es lo *Puig-mal* (3,009 metres) y *Mala-eta* diuen los aranesos a la sua esplèndida montanya de 3,404 metres, la més alta de tots los Pirineus, ahont naixen los rius Éssera, Noguera Ribagorzana, y Garona, recordantnos la siciliana montanya de prop de Catania, dita *Maletto*.

Vinya-mala es altra altura dels *Pyrineus*, de 3,300 metres, ahont, a despit de son nom, no cal cercarhi ceps de cap *vinya* perduda, ni pensar en menjarhi rahims.

A una famosa extensió de pedra tosca immediata a Olot se la coneix per *Mala-tosquer*,² com si diguéssim lo *major dels tosquers*.

Mala-abella ò *Malavella*, s'ha titulat aiximateix una gran extensió de pedra *abellera* (nom antigament donat a la tova calcàrea ò *travertí*) de que està format tot lo puig de les *Animes*, en les romanes *Aque Vocconie*, avuy *Caldes de Malavella*, prop de Gerona.³ *Era-mala* existí, als *Pyrineus*, prop de Castellar de Nuch⁴ y també al terme de Lacera (comtat de Barcelona);⁵ d'una *Riba-mala* en la *villa Planèzoles*, situada en la conca alta del Fresser, se parla en 879;⁶ *Mata-mala* es una plana del terme de Gayà, y *Coma-mala* una masía a dos kilòmetres de Vich;⁷ *Arca-mala* apar en 875 a Sant Joan de les Abadesses;⁸ *Mala-ceguera* en lo terme de la Cugullada;⁹

1. Són molts los torrents *Mals* existents per Catalunya : ne coneixem a Sarrià (Barcelona), en 1147 (acta de consagració de Sant Vicents de Sarrià); a Bages (Manresa), en 1121 (Cartoral de Sant Cugat, f. 249, doc. 766), a cinch minuts de Porqueres (Gerona), (Cèsar Torras, *Comarca d'Olot*, p. 113); a Llanerxes, prop de Mataró.

2. Encara que avuy lo poble tendeix a donar lo nom de *Mala-coster* a la partida rural d'Olot, en lloch del de *Mala-tosquer*, aquest resultarà sempre provat, mentre subsistesca l'acta de consagració de la parroquia de Sant Esteve d'Olot, del 1116, ahont ve consignat en sa forma originaria.

3. Sobre la formació d'aquesta gran extensió de *pedra abellera*, escriu l'enginyer Lluís Marian Vidal : «El cerrito *Puig de las Animas* es sin duda el sitio en que brotó primeramente y en mayor abundancia el agua termal; ésta, al desprenderse el ácido carbónico, dejaba precipitar la cal al estado de carbonato, y empezó a formar alrededor de la boca, un depósito calizo y a construirse de un modo natural el cerro, a medida que iba elevándose este sedimento químico...» «Un largo período debió transcurrir durante la formación de este travertino ... bajo el supuesto de que haya sido también constante su composición mineral, deberían haberse pasado 4,000 años en formar el volumen de travertino de que se compone el cerro.» (*Boletín de la Comisión del Mapa Geológico, Aguas termales de Caldas de Malavella*, v. IX, a. 1882.)

4. Doc. 52 de Mir y 24 de Sunyer, Arx. Corona d'Aragó.

5. *Liber Antiquitatis Ecclesie Cathedralis*, v. III, f. 17, doc. 38.

6. Doc. 23 de Sunyer, Arx. Corona d'Aragó.

7. Les dues figuren en lo *Nomenclator de la provincia de Barcelona*.

8. Doc. 3 de Wifret I, Arx. Corona d'Aragó.

9. *Liber Antiquitatis Ecclesie Cathedralis*, v. IV, f. 176, doc. 418.